

Erwin Winter van Wageningen Marine Research met een getagde haai.

HAAIEN OP DE OPERATIETAfel

Bij Sharkatag voer dit jaar een speciale boot mee. Op de Zeearend waren onderzoekers van Wageningen Marine Research en het Vlaams Instituut voor de Zee aanwezig om de gevangen haaien van speciale tags te voorzien.

TEKST: JORAN BAL > FOTOGRAFIE: RINALDO LOKERS

“Operatie geslaagd, de patiënt kan weer terug het water in”, zegt Erwin Winter na het zetten van de laatste hechting. Voorzien van een combinatiezender – nummer 3820 – verruult de gevleete gladde haai de operatietafel (een bak met een laagje vers zeewater) voor de verkoeverkamer (een grote

bak vol Noordzeewater). “Het is een 71 centimeter lang vrouwtje”, deelt de onderzoeker van Wageningen Marine Research mee aan zijn twee collega’s die alle essentiële data van de getagde vis noteren. Binnen een minuut is de haai weer volledig hersteld van de ingreep en wordt zij voorzichtig weer teruggezet in het water voor de Oosterscheldekering.

COMBINATIETAG

Deze vis maakt deel uit van de 33 haaien die tijdens Sharkatag 2018 zijn gemerkt. De zevende editie van dit bijzondere driedaagse evenement van Sportvisserij Nederland kende een iets andere opzet dan voorheen. Winter: “Waar het gebruikelijk was dat de schippers de haaien voorzagen van een rototag (een >>

Nadat de haai is bijgekomen van het taggen wordt hij/zij teruggezet.

De boot met operatietafel gaat langs bij de andere boten om de gevangen haaien op te halen.

>> MELD TERUGVANGST OP SHARKRAY.EU

Tijdens de zevende editie van Sharkatag zijn in totaal 135 haaien gevangen. Daarvan zijn er 33 gezenderd. Dertien vissen hebben operatief een combinatietag in de buikholte gekregen die data (waterdiepte en -temperatuur) opslaat en een uniek, akoestisch signaal uitzendt dat door detectiestations in de Noordzee en Waddenzee wordt opgepikt als de vis daar langs zwemt. Twintig haaien zijn voorzien van een tag in de rugvin die uitsluitend de waterdiepte en -temperatuur registreert.

€ 200,- BELONING

Om sport- en beroepsvisserij aan te sporen de vangsten van gemerkte haaien te melden, staat er een beloning van € 200,- op het retourneren van de data storage tags. Maak allereerst melding van de vangst op www.sharkray.eu, knip de datalogger los van de rugvin en stuur

de tag op naar het kantoor van Sportvisserij Nederland in Bilthoven. Met behulp van de verzamelde gegevens kan een verdiepingsslag worden gemaakt in het onderzoek naar het gedrag, de verspreiding en de populatieomvang van de gevlekte gladde haai.

soort oormerk dat in de rugvin werd bevestigd, red.), brengen wij nu ook combinatietaggers aan die meer informatie verschaffen over de migratiepatronen van de gevlekte gladde haai. Deze tags registreren drie jaar lang iedere minuut de waterdiepte en -temperatuur, zodat we aan de hand van die gegevens tot op vijf kilometer nauwkeurig kunnen achterhalen welke route de haaien hebben afgelegd."

BETER BEELD

De ruim vierduizend haaien die de afgelopen zeven jaar zijn gemerkt, geven een grove indicatie van de migratiepatronen. "We verwachten dat de vrouwtjes in het najaar richting het zuiden wegtrekken om te overwinteren in Het Kanaal en de Golf van Biskaje, terwijl de mannetjes richting Schotland zwemmen.

Vanaf mei zijn ze dan weer terug in de Voordelta om te paaien", schetst Niels Brevé – projectleider Haaien & Roggen bij Sportvisserij Nederland – het beeld dat de onderzoekers verwachten te kunnen reconstrueren bij het uitlezen van de dataloggers. Het verzamelen en analyseren van deze gegevens levert waardevolle informatie op die wordt gebruikt om een beter en specifiek beeld te krijgen van de haaienpopulatie, hun gedrag en verspreiding. "Hoe meer je weet, des te beter je deze prachtige vissen kunt beheren en zo nodig beschermen."

15 CENT PER KILO

Die belanden volgens Brevé nu doorgaans voor zo'n 15 cent per kilo op de afslag als bijvangst van de niet-selectieve bodemvisserij. "Dat is zonde, want de gevlekte gladde

'Opereren is een precisiewerk en best nog lastig op een deinende boot met zoveel mensen die op je vingers kijken'

haai is de laatste jaren bezig aan een voorzichtige comeback in ons deel van de Noordzee. Net als de acht andere haaiensoorten die hier voorkomen zijn ze door hun langzame groei, hoge leeftijd van geslachtsrijpwording en lage reproductie erg kwetsbaar voor extra sterfte die wordt veroorzaakt door de commerciële visserij." Mochten beroepsvisserij een van de gemerkte haaien aanlanden, dan moet de beloning van € 200,- hen aansporen om de tag te retourneren. Ook zijn Europese visafslagen aangeschreven dat er haaien met een merkje rondzwemmen die een zender in de buik hebben. Brevé: "Zo hopen we op een terugmeldingspercentage van minstens vijf procent uit te komen en voldoende data voor het onderzoek binnen te krijgen."

ONDER HYPNOSE

Inmiddels heeft schipper John Luchies van de Zearend alweer koers gezet naar een van de andere Sharkatag-charterboten om 'verse' haaien op te pikken die door de onderzoekers van een tag kunnen worden voorzien. Winter & co houden de haai eerst ondersteboven in het operatiebassin zodat de vis in een catatonische toestand raakt – een soort hypnose – en vervolgens zonder verdoving kan worden geopereerd. Na een kleine incisie in de buik wordt de zender ingebracht en de wond gehecht. "Dat is een precisiewerk en best nog lastig op een deinende boot met zoveel mensen die op je vingers kijken", refereert Winter met een knipoog naar de

Na het aanbrengen van de combinatietag in de buikholte wordt de wond gedicht met oplosbare hechtingen.

verslaggevers van diverse landelijke media die zijn verrichtingen nauwlettend volgen. Maar oefening baart kunst en de klus is dan ook snel geklaard. Tenslotte krijgt de haai een merkje in de rug wat aangeeft dat deze vis een zender bij zich draagt ten behoeve van wetenschappelijk onderzoek.

TWEDE POGING

"Voor ons is het ook spannend", zegt Winter. "Onderzoek met dit type data storage tags is nieuw voor ons. Net zoals het operatief aanbrengen van dataloggers bij haaien onbekend terrein was. Maar voor zover ik het nu kan inschatten, is alles prima verlopen." Aangezien er nog tags over zijn – er waren zeventig tags aangeschaft om tijdens Sharkatag haaien mee te merken – broedt Brevé in samenwerking met Winter op de mogelijkheid van een tweede merkpoging. "Het zijn vrij prijzige tags, dus die willen we graag allemaal inzetten voor een zo optimaal mogelijk onderzoeksresultaat. Hoe meer haaien we kunnen merken, des te groter is de kans dat we meldingen krijgen van terugvangsten. Misschien wel bij de volgende editie van Sharkatag in 2019."